

Deša Diana

SANACIJSKI RADOVI NA MUZEJU GRADA SPLITA

UDK 727.7.025.4(497.13 Split)
Pregledni članak
Primljeno 15. III 1989.

Deša Diana
Muzej grada
58000 Split, YU
Papalićeva 1

Kao rukovodilac ustanove autorka daje informaciju o dosada izvedenim radovima u rekonstrukciji i dogradnji sklopa zgrada u povijesnoj jezgri u kojem se nalazi Muzej. Također iznosi sve ono što je još potrebno učiniti da bi se radovi potpuno dovršili.

Od trenutka kada su započeli sanacijski radovi na sklopu Muzeja grada Splita, napisan je veliki broj izvještaja, napisa, informacija. Na stranicama izdanja splitskog Društva prijatelja kulturne baštine još nije zabilježen ni jedan redak. Činimo to, evo, sada.

Svakome tko prati zbivanja u splitskog kulturnom životu poznato je da se do početka sanacijskih radova Muzej nalazio u krajnje ugroženom stanju ne samo zbog dotrajalosti objekata koji čine Muzej nego je bio ugrožen i stanarima koji su zatečeni u muzejskom kompleksu ili su se doseljavali naknadno. Od dana useljavanja Muzeja na današnju lokaciju, a to znači od 1950, Muzej je neprekidno činio napore da se oslobodi stanara i da se obnovi. Težak materijalni položaj kulture i nedovoljna organiziranost odgađali su taj zadatak. Trebalo je stoga dobro razmisliti ne o onome što je učinjeno nego o onome što je propušteno i tako nije učinjeno, te o onome što se još može učiniti. Krenuvši od takvog razmišljanja obratili smo se za pomoć nadležnim općinskim inspekcijama, koje su uistinu utvrdile kritično stanje građevinskog sklopa i potrebu njegove sanacije. Toj činjenici treba dodati da se u pitanju Muzeja grada radi o ustanovi od posebnog društvenog interesa, koja je dio stare gradske jezgre i tako upisana u UNESCO-ov Registar svjetske spomeničke baštine.

Imenovanjem Odbora za obnovu Muzeja kao skupštinskog tijela u 1982. g. krenulo se naprijed bržim koracima. Operativnim radovima

Sanacija MGS 1988. II faza zid uz porušeno stepenište na 1. i 2. katu, neg A-12554

prethodila je izrada znanstveno-tehničke dokumentacije koje su nosioci Muzej grada Splita, Zavod za zaštitu spomenika kulture i Zavod za graditeljsko nasljeđe Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u zajedničkom radnom timu. Poslove pripreme i konzaltinga vodi Zavod za izgradnju Splita. Konzervatorske radove na objektima koji čine Muzej izvela je konzervatorska radionica Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika i angažirani autori preko HDLU-a, građevinske radove GRO »Konstruktor« iz Splita. Nadzor nad radovima obavlja služba nadzora i Odbor, nad postavom — konzultant i savjetnik za muzeološku dionicu je prof. dr. Antun Bauer.

Istovremeno s naporima za sanaciju Muzeja bilo je pokrenuto i pitanje osnivanja »Galerije Vidović«. Ideja da se ta galerija priključi Muzeju grada potekla je od Vidovićevih nasljednika u zahtjevu upućenom Komitetu za kulturu, odnosno Izvršnom vijeću SO Split kao nadležnim službama. Pošto su pregovori okončani, sklopljen je Ugovor o ustupanju umjetnina iz ostavštine Emanuela Vidovića Muzeju grada Splita radi

osnivanja »Galerije Vidović«, kojim je Skupština Općine Split iz sredstava budžeta otkupila 70 slika. Ugovorom je utvrđeno da Vidovićevi nasljednici kao svoj doprinos ustupaju bez naknade Muzeju grada slikarev atelier s bibliotekom. Zaključak koji je bio donesen na 30. sjednici VUR-a i 30. sjednici Vijeća mjesnih zajednica od 14. studenog 1984. g. glasi: »... u sastavu Muzeja grada osnovat će se 'Galerija Vidović' kao njen sastavni i funkcionalni dio...«.

Utvrdivši postupak i organizaciju rada, proces sanacije Muzeja podijeljen je u 3 faze.

I faza predstavlja radni i administrativni prostor na površini od 520 m². Radovi na I. fazi su završeni i prostor se koristi od travnja 1986. g. Za realizaciju I. faze utrošeno je ukupno dinara 230,232.785. Sredstva su osigurana od SIZ-a kulture Općine Split, RSIZ-a kulture Zagreb, SIZ-a poslovnog prostora i budžeta Skupštine Općine Split.

II. faza sanacijskih radova odvija se na prostoru od 1.200 m², na prostoru stalne izložbene postave, prostoru za povremena tematska izlaga-

nja i dijelu depoa. U izgradnji II. faze sudjelovali su: SIZ kulture Općine Split, mjesni samodoprinos, SIZ poslovnog prostora i RSIZ kulture Zagreb, a u iseljenju stanara i SIZ stanovanja. U protekloj 1988. g. utrošeno je dinara 648,429.139. Konačan obračun građevinsko-zanatsko-konzervatorskog dijela radova dat će se nakon završetka radova i konačnog obračuna u toku ožujka tekuće godine. Poseban iskaz sadržavat će cijenu postave i opreme.

III. i posljednja dionica sanacijskih radova nastavit će se nakon okončanja imovinsko-pravnih poslova, uz napomenu da je manji dio prostora III. faze izveden u I. fazi te da za nju postoji sva arhitektonska i muzeološka dokumentacija. U ovoj fazi postaviti će se »Galerija Vidović«.

U toku radova postigli su se značajni rezultati, bitni za povijesni razvoj sklopa zgrada koje čine Muzej grada, no poštujući ugovor kojim se reguliraju prava objavljivanja rezultata te činjenicu da te rezultate treba sabrati, klasificirati, mogu samo ovdje potvrditi da će oni biti objavljeni u posebnom prilogu i na taj način pristupačni širokom krugu zainteresiranih.

U toku cijelog procesa sanacije postavljalo se pitanje što znači obnova Muzeja grada za Split i koji su problemi kočili da se slijedi zacrtana dinamika.

Radovi na zgradi Muzeja grada Splita, sjeverno pročelje, foto: Z. Buljević

Odgovarajući na prvi dio pitanja treba reći da je upravo zbog značenja Muzeja za grad Split on uvršten kao primarni objekat zaštite. Muzej kao spomenik sa stilskim značajkama od antike do elemenata karakterističnih za graditeljstvo XIX. stoljeća jest i dio stare gradske jezgre. On jest spomenik koji čuva spomenike, pokretnu građu, tu su dakle spomenici u spomeniku. U tom ambijentu Split će, prvi put u svojoj povijesti, dugoj preko 1.500 godina, biti prezentiran u kompletnoj tematici koja ga predstavlja kao spomenički, povijesni, kulturno-umjetnički, muzejski, ekonomski, društveno-politički i gospodarski centar. K tome značajna površina sjeveroistočnog dijela Dioklecijanove palače, do početka radova ruševina, krajnje zapušten sklop zgrada, građevinski ugrožen, stambeno neprikladan, radno neuvjetan, saniran je u cijelosti.

Dinamiku izgradnje nije bilo moguće doslovno slijediti jer su se u toku radova otkrili mnogi pretpostavljeni i neznani detalji koje je trebalo dokumentirati nakon istraživačkih radova, valorizirati, a često i prezentirati. To je s druge strane iziskivalo poskupljenja, a dotok sredstava ima svoje zakonitosti, pa je i tu trebalo čekati.

No unatoč svemu mnogo je učinjeno, a mnogo treba još učiniti. Treba osigurati sredstva za muzeološku dionicu zadatka. A kada i to prevladamo, dokazat ćemo da muzeji, pa prema tome i Muzej grada Splita, nisu »oaze mira« koje žive u snovima mirni, neizainteresirani za tokove suvremenog života. Muzej je živi organizam, ogledalo društva, on je mjesto u kojemu se čuvaju zajednička baštinjena dobra. Polazeći od takvog razmišljanja lako se dolazi do zaključka da Splitu na kulturno-povijesnom nasljeđu mogu zaviditi mnogi, čak i razvijeniji centri. Jer, Split je direktni baštinik stare Salone, grad Dioklecijana, Marulića, Papića, grad don Frane Bulića i mnogih, mnogih velikana pera, zvuka, kista i uma, ljudi koji su dali bitno obilježje epohama u kojima su stvarali. Što nam preostaje? Treba se izboriti za III. fazu, otvoriti javnosti stalnu izložbenu postavu koja jest II. faza, te, naravno, poželiti Muzeju da nakon 4 godine radova, krene u redovite radne tokove kojima će opravdati povjerenje svih onih koji su ga podržavali u godinama sanacije.

Deša Diana

»I LAVORI DI RISANAMENTO DEL MUSEO DELLA CITTÀ DI SPLIT«

Riassunto

L'autrice, nella sua veste di direttrice dell'Istituto, presenta un'esposizione dei lavori finora compiuti sul restauro ed ampliamento di tutto il complesso di edifici nel nucleo storico della città, nei quali si trova collocato il Museo. Conclude con una informazione dettagliata sui lavori da compiersi per ultimare la ricostruzione progettata.